32001Y0203(02)

Насоки на Общността относно използването на държавна помощ за опазването на околната среда

(2001/C 37/03)

А. УВОД

1. През 1994 г. Комисията прие Насоките на Общността относно използването на държавна помощ за опазването на околната среда [1], които престанаха да действат на 31 декември 1999 г. В съответствие с точка 4.3 от Насоките през 1996 г. Комисията предприе преглед на извършеното и стигна до заключението, че изменения на Насоките не се налагат. На 22 декември 1999 г. бе решено действието на Насоките да се продължи до 30 юни 2000 г. [2]. На 28 юни 2000 г. Комисията реши да удължи срока на действие на този документ до 31 декември 2000 г. [3].

2. Откакто Насоките бяха приети през 1994 г., дейността в сферата на опазването на околната среда се развива по инициатива на държавите-членки, на Общността, и на световно равнище, особено след приемането на Протокола от Киото. Държавите-членки отпускат държавна помощ предимно за енергийния сектор например и помощта, която предоставят, е често под необичайни до неотдавна форми, като например намаляване на данъците или освобождаване от данъци. Все повече стават и новите форми на оперативна помощ. Ето защо Комисията трябва да приеме нови Насоки, които да запознаят държавите-членки и предприятията с критериите, които Комисията ще прилага, когато решава дали мерките за помощ, планирани от държавите-членки, са съвместими с общия пазар.

3. Съгласно член 6 от Договора за ЕО целите за политиката по опазване на околната среда трябва да бъдат интегрирани в политиката на Комисията за контрол над помощта в екологичния сектор, особено с оглед необходимостта да се насърчава устойчиво развитие. В съответствие с това политиката за конкуренцията и политиката по опазване на околната среда не се изключват взаимно, но изискванията по опазването на околната среда трябва да бъдат включени в дефиницията и в прилагането на политиката в областта на конкуренцията, особено с цел да се насърчи устойчивото развитие [4].

4. Все пак, вземането предвид на дългосрочните екологични изисквания не означава, че цялата помощ трябва да бъде одобрена. Трябва да се помисли как помощта може да повлияе на устойчивото развитие и как напълно да се приложи принципът „замърсителят плаща“. Някои форми на помощ без съмнение отговарят на тези критерии, особено когато създават възможност опазването на околната среда да се осъществи на високо равнище, като се избягва всякакво нарушение на принципа за вътрешно поемане на разходите. Други форми на помощ обаче, освен че могат да се отразят неблагоприятно върху търговията между държавите-членки и върху конкуренцията, могат и да засегнат принципа „замърсителят плаща“ и да затруднят задълбочаването на процеса на устойчиво развитие. Така може да стане например в случаите, в които помощта е предназначена просто да улесни съответствие с новите задължителни стандарти на Общността.

5. Поради това подходът на Комисията в настоящите Насоки цели да определи дали и при какви условия държавната помощ може да се смята необходима за осигуряване на опазването на околната среда и на устойчивото развитие, без да влияе непропорционално върху конкуренцията и икономическия растеж. Такъв анализ може да се направи в светлината на изводите, които могат да се извлекат от прилагането на Насоките от 1994 г. и в светлината на промените в политиката по опазването на околната среда, станали оттогава до днес.

Б. ДЕФИНИЦИИ И ОБХВАТ

6. Концепцията „опазване на околната среда“: за целите на настоящите Насоки, Комисията приема, че „опазване на околната среда“ означава всяко действие, предприето, за да оздрави или предотврати нанасяне на щети на околната ни физическа среда или естествени ресурси, или да насърчи ефикасното използване на тези ресурси.

   Комисията счита мерките за спестяване на енергията и използването на възобновяеми енергийни източници за дейност по опазване на околната среда. Мерките за спестяване на енергия трябва да се разбират между другото и като действие, което дава възможност на предприятията да намалят обема на употребената в производствения цикъл енергия. Проектирането и производството на машини или транспортни средства, работещи с по-малко естествени ресурси, не са предмет на настоящите Насоки. Действията, предприети във фабрики или други производствени звена, с цел да се подобрят безопасността или хигиената, са важни и в някои случаи могат да бъдат подкрепени с определени видове помощ, но не са предмет на настоящите Насоки.

   Концепцията за вътрешно поемане на разходите: в настоящите Насоки „вътрешно поемане на разходите“ означава принципа, че всички разходи по опазването на околната среда трябва да бъдат включени в производствените разходи на предприятията.

   Принципът „замърсителят плаща“: този принцип означава, че разходите по мерките за борба със замърсяването следва да бъдат заплатени от замърсителя, причинил замърсяването.

   „Замърсител“: е този, който пряко или непряко увреждa околната среда или който създава условия, водещи до такова увреждане [5].

---

[1] ОВ C 72, 10.3.1994 г., стр. 3.

[2] ОВ C 14, 19.1.2000 г., стр. 8.

[3] ОВ C 184, 1.7.2000 г., стр. 25.

[4] Комисията формулира също така задължението си за включването на екологичната политика в политиката в другите сектори в работен документ от 26 май 1999 г. под заглавие „Интегриране на екологичните аспекти във всички съответни области“ и в доклада си пред Европейския съвет в Хелзинки за възможностите за включване за екологичните проблеми и въпросите на устойчивото развитие в политиката на Общността (SEC (1999 г.) 1941 г. в края).

[5] Препоръка на Съвета от 3 март 1975 г., свързана с разпределянето на разходите и действията на обществените власти в областта на екологията (ОВ L 194, 25.7.1975 г., стр. 1).

„Цените отразяват разходите“: според този принцип цените на стоките или услугите трябва да включват външните разходи, свързвани с отрицателния ефект на производството и пласмента върху околната среда.

„Стандарт на Общността“: задължителен стандарт на Общността, определящ равнището, което трябва да се постигне в опазването на околната среда и задължението, произтичащо от законодателството на Общността, да се използват най-добрите налични технологии (НДНТ) ([1]), които не водят до прекомерни разходи.

„Възобновяеми енергийни източници“: възобновяеми енергийни източници с неорганичен произход, например енергията на вятъра, слънцето, геотермалната енергия, енергията на вълните, прилива, водноелектрическите централи с капацитет под 10 MW и биомасите, при което понятието „биомаса“ се определя като продуктите на земеделието и горите, зелената маса отпадъци от земеделието, горите и хранителната промишленост, както и необработените дървесни и коркови отпадъци ([2]).

„Електрическа енергия, произвеждана от възобновяеми енергийни източници“: е електрическата енергия, произведена от централа, използваща само възобновяеми енергийни източници, както и делът на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници в смесени централи, използващи традиционни енергийни източници, особено за непредвидени цели ([3]).

„Екологичен данък“: „Една възможна причина налогът да се смята за *екологичен* е, че данъчно облагаемата основа на налога се отразява доказано неблагоприятно върху околната среда. Налогът може да се смята за екологичен и тогава, когато има по-малко ясно, но очевидно положително влияние върху околната среда. […]. В общи линии държавите-членки сами решават да покажат пресметнатия екологичен ефект на налога […] ([4])."

([1]) Концепцията за най-добрите съществуващи методи беше внесена в законодателството на Общността чрез Директива 76/464/ЕИО на Съвета от 4 май 1976 г. по въпросите на замърсяването, причинено от определени опасни вещества, изхвърляни в акваторията на Общността (ОВ L 129, 18.5.1976 г., стр. 23) и се появи отново, леко видоизменена, в Директива 84/360/ЕИО на Съвета от 28 юни 1984 г. относно борбата със замърсяването на въздуха от промишлени инсталации (ОВ L 188, 16.7.1984 г., стр. 20). Директива 96/61/ЕИО на Съвета от 24 септември 1996 г. за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (ОВ L 257, 10.10.1996 г., стр. 26; „Директивата IPPC“), доразвива и потвърждава тази концепция. Директивата IPPC обхваща промишлени инсталации с висок потенциал за замърсяване. Директивата се прилага от ноември 1999 г. към нови инсталации или съществуващи инсталации, в които са били внесени съществени промени. Съществуващите инсталации трябва да станат съответни на правилата на Директивата IPPC до октомври 2007 г. До тази дата разпоредбите на двете гореспоменати директиви, свързани с концепцията за най-добрите възможни методи, продължават да важат. По правило конкретните стандарти — ограничителните стойности в емисиите или поглъщането, основани на използването на най-добрите възможни методи, не се определят от Общността, а от съответните национални власти.

([2]) Тази дефиниция се съдържа в предложението на Комисията за директива на Парламента и на Съвета за насърчаване на производството на електричество за вътрешните пазари от възобновяеми източници (ОВ C 311 E, 31.10.2000 г., стр. 320). Щом Директивата се приеме от Парламента и от Съвета, Комисията ще прилага дефиницията, дадена от окончателния текст.

([3]) В границите, очертани от точка 7 втори параграф.

([4]) Екологични данъци и тежести в единния пазар (COM(97) 9 окончателен, 26.3.1997 г.).

7. Обхват: настоящите Насоки се прилагат за помощта ([5]), предназначена за опазването на околната среда във всички сектори, обхванати от Договора за ЕО, включително онези, предмет на специфични правила на Общността за държавната помощ (стоманодобивна промишленост ([6]), корабостроене, моторни превозни средства, синтетични влакна, транспорт и рибно стопанство), но изключение се прави за областите, които попадат в приложното поле на Насоките на Общността за държавна помощ за земеделския сектор ([7]). Тези Насоки се прилагат за рибарството и аквакултурата, без да се засяга прилагането на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 2792/99 на Съвета от 17 декември 1999 г. за установяване на подробни правила и условия относно структурната помощ на Общността за сектор рибарство ([8]) и в Насоките за изследване на държавната помощ в сектора на рибарството и на аквакултурата ([9]). Държавната помощ за научно-развойната дейност в областта на околната среда е предмет на правилата, очертани от Рамката на Общността за държавната помощ за научно-развойна дейност ([10]). Освен това Комисията счита, че характеристиките на помощта за екологично обучение не оправдават третирането на тази помощ като самостоятелна и поради това ще я проучва в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) № 68/2001 на Комисията от 12 януари 2001 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на помощта за обучение. ([11])

По силата на член 3 от Решение № 2496/96/ЕОВС на Комисията от 18 декември 1996 г. за установяване на правилата на Общността относно държавната помощ в стоманодобивната промишленост ([12]), помощта за опазване на околната среда в стоманодобивната промишленост ще продължи да се анализира, в съответствие с Насоките на Общността относно държавната помощ за опазването на околната среда, публикувани в *Официален вестник* C 72, 10 март 1994 г., до изтичането на срока на Договора за ЕОВС.

Тези Насоки не се прилагат за нецеленасочени разходи, които ще бъдат предмет на отделен документ ([13]). Комисията би искала да посочи, че по силата на Регламент (ЕО) № 69/2001 на Комисията от 12 януари 2001 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора за ЕО относно помощта *de minimis* ([14]), помощ, която не надхвърля 100 000 EUR, отпусната на предприятие за период от три години, не е обхванатa от член 87. Този Регламент обаче не се отнася до земеделието, рибарството и транспорта, нито до секторите, обхванати от Договора за ЕОВС.

([5]) Екологични данъци и тежести в единния пазар (COM(97) 9 окончателен, 26.3.1997 г.).

([6]) Важи същото възражение като за бележка под линия № 7.

([7]) ОВ C 28, 1.2.2000 г., стр. 2.

([8]) ОВ L 337, 30.12.1999 г., стр. 10.

([9]) Комисията би искала да посочи, че настоящите Насоки обхващат само екологичната помощ, като не накърняват приложимостта на другите разпоредби, регулиращи държавната помощ, и обект на ограниченията, наложени чрез правилата за комбинираната помощ в долната точка 74.

([10]) ОВ C 45, 17.2.1996 г.. стр. 5.

([11]) ОВ L 10, 13.1.2001 г., стр. 20.

([12]) ОВ L 338, 28.12.1996 г., стр. 42.

([13]) Случайните разходи, които предприятията трябва да поемат поради задълженията си, а не са в състояние да сторят това в резултат от либерализацията във въпросния сектор.

([14]) ОВ L 10, 13.1.2001 г., стр. 30.

B. ПОЛИТИКА НА КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВНАТА ПОМОЩ И ПОЛИТИКА ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

8. През седемдесетте и осемдесетте години на двадесети век политиката по опазване на околната среда на Общността се промени значително. Ударението падна върху стандартите, предназначени да отразят главните проблеми на политиката по опазване на околната среда.

9. Петата програма за действие по опазването на околната среда, озаглавена „Към устойчивост“, и приета през 1993 г. ([1]), се отклонява от този подход. В нея ударението е поставено върху необходимостта да се води дългосрочна политика, целяща насърчаване на устойчивото развитие. Целта трябва трайно да хармонизира развитието на европейската икономика с нуждата от опазване на околната среда. Предприеманите от Общността действия вече не трябва да бъдат ограничени до реакция на екологичните проблеми; както изрично подчертава член 6 от Договора за ЕО, изменен от Договора от Амстердам, изискванията за екологична защита трябва да се включат в дефиницията и прилагането на всички политики и дейности на Общността, и трябва да доведат до активно участие на социоикономическите оператори.

10. Член 174 от Договора предвижда също политиката на Общността да се базира върху принципа „замърсителят плаща“. Предприятията трябва да поемат разходите по опазването на околната среда точно така, както поемат и останалите си производствени разходи. За да бъде приложена тази политика, Общността ще трябва да прибегне до поредица от инструменти: регламент и, по-специално приемане на стандарти, но също така доброволни споразумения или икономически инструменти.

11. През 1996 г. Комисията състави доклад относно напредъка в осъществяването на Петата програма за действие в областта на околната среда. В доклада се подчертава, че цялостната стратегия и цели на програмата са все още валидни. Няма съмнение, че напредък по включването на аспектите на околната среда и устойчивостта в другите политики на Общността е постигнат. Това, което още не е постигнато обаче, е същинска промяна в отношението на всички заинтересовани страни: хората, които изработват политиката, предприятията и обществеността. Важно е да се развие концепцията за споделената отговорност за околната среда и обществеността да бъде осведомена за рисковите проблеми.

12. През 1999 г. Комисията прие глобална оценка на Петата програма за действие. В оценката се отбелязва, че макар програмата да е създала обществено съзнание у собственици, граждани и хора, които вземат решения в другите сектори, за необходимостта да преследват активно целите за опазването на околната среда, по-малко е постигнато за промяна на икономическите тенденции и начини на поведение, които са увреждащи за околната среда.

13. В оценката се отбеляза също, че „все по-ясно става, че щетите, нанесени на околната среда, се заплащат от цялото общество и че обратното, действията за защита на околната среда могат да създадат облаги под формата на икономически растеж, заетост на работната ръка, конкурентоспособност“ и че „резултатното прилагане на принципа“ замърсителят плаща „и вътрешното поемане на всички разходи по опазването на околната среда от причинителите на щетите си остава изключително важен процес“ ([2]).

14. Политиката на Комисията за контрол на държавната помощ за екологични цели следователно трябва да задоволи двойно изискване:

   а) да гарантира конкурентоспособно функциониране на пазарите, същевременно насърчавайки окончателното оформяне на единен пазар и засилената конкурентоспособност в предприятията;

   б) да гарантира включването на екологичните изисквания в дефиницията и прилагането на политиката на конкуренция, особено с цел насърчаването на устойчиво развитие. Комисията е на мнение, че вътрешното поемане на разходите е приоритетна цел, която може да се осъществи по различни начини, включително чрез инструменти, основаващи се на пазарните закони, или върху регулаторен подход, като това са най-резултатните методи за постигане на гореспоменатите цели.

15. Вътрешното поемане на разходите гарантира, че цените отразяват точно разходите, доколкото икономическите оператори разпределят финансовите си ресурси въз основа на цените на стоките и услугите, които искат да купят. Докладът по напредъка в изпълнението на Петата програма посочва, че тази цел не е била постигната, поради това че цените не отразяват екологичните разходи. Това на свой ред затруднява създаването на обществено съзнание за проблема и насърчава прекаленото експлоатиране на естествените ресурси.

16. Осигуряването на това цените да отразяват разходите на всички етапи от икономическия процес е най-добрият начин да се създаде у всички страни представа колко струва опазването на околната среда. Освен че може да повлияе зле върху търговията и конкуренцията, държавната помощ, общо взето, подкопава тази цел, тъй като позволява на някои предприятия да намаляват разходите изкуствено и да не разкриват на потребителите същинските екологични разходи. Ето защо в крайна сметка някои форми на държавна помощ противоречат на целите на устойчивото развитие.

17. Насоките на Общността за държавната помощ, приети от Комисията през 1994 г., са неделима част от тази политика на Общността. Общо взето, принципът „замърсителят плаща“ и необходимостта предприятията сами да поемат разходите, свързани с опазването на околната среда, сякаш говорят против отпускането на държавна помощ.

18. Независимо от това в Насоките се посочва, че помощта може да бъде оправдана в два случая:

   а) при дадени специфични обстоятелства, при които още не е възможно всички разходи да бъдат поети от предприятията, държавната помощ може **да представлява временен изход**, насърчавайки предприятията да се нагаждат към стандартите;

([1]) ОВ C 138, 17.5.1993 г., стр. 1.

([2]) Екологията в Европа: накъде в бъдеще? Глобалната оценка на програмата на Европейската общност за политиката и действията в областта на околната среда и устойчивото развитие, „Към устойчивост“ (COM (1999) 543, окончателен, 24.11.1999 г.).

б) помощта може да действа и като **стимул** за предприятията да подобрят стандартите си или да направят нови инвестиции, за да намалят замърсяването, причинено от техните заводи.

19. В приетите през 1994 г. Насоки на Общността Комисията застъпва становището, че в отделни случаи все още не е възможно пълно вътрешно поемане на разходите и поради това помощта е необходима на временно основание. Въпреки това след 1994 г. са отбелязани следните промени:

а) след приемането на Петата програма за действие в областта на околната среда, която вече се основаваше върху принципа „замърсителят плаща“ и върху вътрешно поемане на разходите, предприятията са разполагали със седемгодишен период, в който да се пригодят към постепенното прилагане на принципа;

б) докладът на Комисията от 1996 г. за напредъка относно осъществяването на Петата програма за действие и докладът за оценката от 1999 г. подчертават отново необходимостта да се предвиди вътрешното поемане на разходите и да се използват пазарни инструменти, за да се постигне съществен напредък в оздравяването на околната среда;

в) използването на пазарни инструменти и правилното ценообразуване се препоръчват и от Протокола от Киото за промените в климата.

20. Ето защо становището на Комисията е, че помощта не бива повече да бъде използвана като прикритие на липса на вътрешно поемане на разходите. Ако екологичните изисквания се вземат предвид в дългосрочен план, цените трябва точно да отразяват разходите по опазването на околната среда, а самите тези разходи трябва да бъдат напълно вътрешно покрити. Следователно Комисията е на мнение, че ако инвестициите се планират само, за да позволят на предприятията да се съобразяват с новите или вече съществуващите технически стандарти на Общността, отпускането на помощ не е оправдано. Комисията обаче смята, че за да се преодолеят трудностите, срещани от МСП (малките и средните предприятия), трябва да е възможно да им бъде отпускана помощ, за да се нагодят те към новите стандарти на Общността в продължение на три години след приемането на тези стандарти. Помощта може да бъде от полза там, където служи като стимул за постигане на равнища на опазване, по-високи от изискваните в стандартите на Общността. Такъв е случаят, в който една държава-членка реши да приеме стандарти, по-стриктни от съществуващите стандарти на Общността, за да се достигне по-високо равнище на опазване на околната среда. Това ще се прилага също, когато предприятие инвестира в опазване на околната среда, надхвърляйки най-стриктните съществуващи стандарти на Общността или където не съществуват стандарти на Общността.

21. Не е показано обаче, дали помощта наистина действа като стимул в случаите, в които е предназначена само да подпомогне предприятията да се съобразят със съществуващите или с нови технически стандарти на Общността. Такива стандарти са част от обичайното законодателство, с което предприятията трябва да се съобразяват и не е необходимо да им се осигурява помощ, за да бъдат насърчавани да спазват закона ([1]).

Специфичният случай на енергийния сектор и намаляването на данъците

22. От приемането на Насоките през 1994 г. енергийният сектор премина през съществени промени, които трябва да се вземат предвид.

23. Някои от държавите-членки приеха, че са в процес на приемане или обмислят въвеждането на данъци, които ще се отразят благоприятно върху опазването на околната среда. В някои случаи предприятия от определени категории се освобождават от данъци или данъците им се намаляват с цел да се избегне поставянето им в затруднено конкурентно положение. Комисията е на мнение, че такива мерки могат да се разглеждат като държавна помощ по смисъла на член 87 от Договора. Все пак неблагоприятният ефект от такава помощ може да се компенсира чрез положителните резултати от въвеждането на определени данъци. Съответно, ако такива облекчения са необходими, за да гарантират приемането или продължителното прилагане на данъци, отнасящи се до всички продукти, Комисията счита, че те са приемливи, като зависят от определени условия и се отнасят за ограничен период. Ако се изпълнят всички условия, този период може да трае и 10 години. След това държавите-членки ще имат свободата да представят отново въпросните мерки пред Комисията, която би могла да остане на първоначалното си мнение, но ще вземе предвид положителните резултати в областта за екологията.

24. През последните години държавите-членки предприеха действия, за да се насърчи използването на възобновяемите енергийни източници и комбинираното производство на електро- и топлинна енергия, които се подкрепят от Комисията, с оглед огромните предимства за околната среда. Ето защо Комисията застъпва становището, че когато мерките за насърчаването на възобновяемите енергийни източници и комбинираното производство на електро- и топлоенергия представляват държавна помощ, при определени условия, са приемливи. Трябва обаче да се гарантира, че подобна помощ не е в нарушение на други разпоредби на Договора или на вторичното законодателство.

Г. ОТНОСИТЕЛНА ЗНАЧИМОСТ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ПОМОЩ

25. Данните от осмото проучване върху държавната помощ в ЕС при манифактурните производства и някои други сектори ([2]) показват, че между 1996 г. и 1998 г. екологичната помощ е съставлявала средно само 1.85 % от общата помощ, дадена на манифактурните производства и на обслужващите сектори.

26. През периода 1994—1999 г. екологичната помощ е била предвидена предимно под формата на грантове. Пропорционално взето, другите форми на помощ (нисколихвени заеми, държавни гаранции и пр.) са били използвани малко.

27. Що се отнася до секторите, получаващи помощ, през периода 1998—1999 г. се е увеличила помощта за мерките в енергийния сектор, било като насърчение за енергоспестяването, било за да се насърчи използването на нови или възобновяеми енергийни източници, особено под формата на екоданъци.

([1]) С изключение на МСП, както е показано в точка 20.

([2]) COM (2000) 205 окончателен, 11.4.2000 г.

Д. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА РАЗРЕШАВАНЕ ЗА ЕКОЛОГИЧНА ПОМОЩ

Д.1 Помощ под формата на инвестиции

Д.1.1. *Временна инвестиционна помощ, за да се подпомогнат МСП да се нагодят към новите стандарти на Общността.*

28. В подкрепа на усилията на МСП да се нагодят към новите стандарти в продължение на три години след приемането на новите задължителни стандарти на Общността, може да се разреши инвестиционна помощ максимум до 15 % от брутните приемливи разходи.

Д.1.2 *Общи условия за разрешаване на инвестиционна помощ на предприятия, подобряващи дейността си въз основа на стандартите на Общността.*

29. Инвестиционната помощ, която дава възможност на предприятията да подобрят дейността си, прилагайки стандартите на Общността, може да възлиза на не повече от 30 % от брутните приемливи инвестиционни разходи, определени в точка 37. Тези условия важат също за помощта за предприятия, които правят инвестиции при липса на задължителни стандарти на Общността, или са задължени при инвестиране да спазват националните стандарти, по-стриктни от приложимите стандарти на Общността.

Д.1.3. *Инвестиции в енергетиката*

30. Инвестициите в икономиите на енергия, както са определени в точка 6, се смятат за равностойни на инвестициите за насърчаване на опазването на околната среда. Такива инвестиции играят важна роля за икономическия подход към целите на Общността в областта на околната среда ([1]). Ето защо, при инвестиционната помощ те са предпочитани и съставляват 40 % от приемливите разходи.

31. Под тези Насоки могат да попаднат и инвестициите в комбинираното производство на електро- и топлоенергия, ако се докаже, че мерките допринасят за опазването на околната среда, защото способността за конверсия ([2]) е практически висока, защото мерките ще намалят енергийното потребление или защото производственият процес ще бъде по-малко вреден за околната среда. Във връзка с това Комисията ще обърне особено внимание на вида основна енергия, използвана в производствения процес. Трябва да се има предвид и това, че увеличеното потребление на енергия от комбинираното производство на електро- и топлоенергия е екологичен приоритет на Комисията ([3]). Ето защо такива инвестиции могат да получат помощ при основен процент 40 % от приемливите разходи.

32. Инвестициите за насърчаване на възобновяеми енергийни източници се смятат равни на екологичните инвестиции, направени при липса на задължителни стандарти на Общността. Трябва да се има предвид, че мерките в подкрепа на възобновяемите енергийни източници са сред екологичните приоритети ([4]) на Общността и една от дългосрочните цели, които трябва да бъдат насърчавани най-много. Размерът на инвестиционната помощ за тези енергийни форми следователно ще бъде 40 % от приемливите разходи.

Комисията застъпва становището, че инсталациите, използващи възобновяеми енергийни източници, обслужващи нуждите на една цяла общност, например на остров или жилищен квартал, също трябва да бъдат подкрепени. Инвестициите, направени в тази връзка, се класират за добавка от 10 процентни точки върху основния процент от 40 % от приемливите разходи.

Комисията счита, че при доказана необходимост, държавите-членки ще могат да отпускат инвестиционна помощ в подкрепа на възстановяема енергия, възлизаща на 100 % от приемливите разходи. Въпросните инсталации няма да имат право на допълнително финансиране.

Д.1.4. *Добавки за предприятия в подпомагани райони*

33. В райони, нуждаещи се от национална регионална помощ, предприятията могат да получат помощ за насърчаване на регионално развитие. За да се насърчат те да инвестират допълнително в околната среда, трябва да се създаде възможност там, където е подходящо, да се отделя допълнителна помощ за всяко екологична инвестиция, направена в съответствие с точка 29 ([5]).

34. Като резултат в районите, определени за регионална помощ, максималният размер на екологичната помощ, приложим към приемливите разходи, определени в точка 37 по-долу, ще се определя по следния начин:

При подпомаганите райони максималният приложим размер на помощта е по-високият от следните две опции:

a) или основният размер за екологични инвестиции, тоест 30 % бруто (стандартна система), 40 % бруто (инвестиции в енергоспестяване, във възобновяеми енергийни източници или в насърчаване на комбинираното производство на електро- и топлоенергия), или 50 % бруто (инвестиции във възобновяеми енергийни източници, снабдяващи една цяла общност) плюс 5 процентни точки бруто в районите, попадащи под действието на член 87, параграф 3, буква в) и 10 процентни точки в районите, попадащи под член 87, параграф 3, буква а) ([6]):

([1]) План за действие за подобряване на енергийната ефикасност в Европейската общност (COM (2000) 247 окончателен, 26.4.2000 г.).

([2]) Под „ефикасност на конверсията“ се разбира съотношението между количеството на основната енергия, използвана, за да се произведе вторична форма на енергия, и количеството на вторичната произведена енергия. Изчислява се, както следва: произведена електроенергия плюс произведена топлинна енергия/използвана енергия.

([3]) Резолюция на Съвета от 18 декември 1997 г. по стратегията на Общността за насърчаване на комбинирано производство на електро- и топлоенергия (ОВ С 4, 8.1.1998 г., стр. 1).

([4]) Резолюция на Съвета от 8 юни 1998 г. по възобновяемите енергийни източници (ОВ С 198, 24.6.1998 г., стр. 1).

([5]) Тези допълнителни облекчения не важат там, където държавата-членка отпуска инвестиционна помощ в съответствие с точка 32, трети параграф (помощ до 100 % от приемливите разходи).

([6]) Инвестиции в подпомаганите региони са подходящи за инвестиционна помощ, ако условията на насоките на регионалните държавни помощи (ОВ С 74, 10.3.1998 г., стр. 9) са изпълнени.

б) или размерът за регионална помощ плюс 10 процентни точки бруто.

Д.1.5. ***Добавки за МСП***

35. Там, където инвестициите от типа, споменат в точки 29 и 32, се правят от малки или средни предприятия, може да се разреши увеличение от 10 процентни точки бруто ([1]). За целите на настоящите Насоки дефиницията на МСП е дадената от съответните текстове на Общността ([2]).

Горните добавки за подпомаганите райони и МСП могат да се комбинират, но максималният размер на екологичната помощ не трябва да надхвърля 100 % бруто от приемливите разходи. МСП не могат да получават двойна добавка, нито на основата на разпоредбите, приложими за регионалната помощ, нито на основата на разпоредбите, приложими в областта на околната среда ([3]).

Д.1.6. ***Инвестиции***

36. Разглежданите инвестиции са инвестициите в земя, стриктно необходими, за да се постигнат целите на опазването на околната среда; инвестициите в сгради, заводи и съоръжения, необходими, за да се намалят или премахнат замърсяването и щетите; и инвестиции, предназначени да нагодят производствените методи към изискванията за опазване на околната среда.

Разходите по трансфера на технологии чрез придобиването на разрешения за работа или патентовано или непатентовано ноу-хау също могат да се отнесат към тази точка. Всеки от тези нематериални активи обаче трябва да отговаря на следните критерии:

а) да подлежи на износване;

б) да е купен при пазарни условия от предприятие, при което приобретателят няма право на директен или недиректен контрол;

в) да бъде включен в активите на предприятието и да остане в предприятието на получателя на помощта и да бъде използван там през период от поне пет години. Това условие не се отнася до случаите, при които нематериалните активи са технически остарели. Ако през тези пет години активите бъдат продадени, печалбата от продажбата трябва да бъде извадена от приемливите разходи и цялата или част от размера на помощта да се възстанови в случаите, където това е подходящо.

Д.1.7. ***Приемливи разходи***

37. Приемливите разходи трябва да бъдат сведени стриктно до допълнителни инвестиционни разходи, необходими, за да се изпълнят екологичните задачи.

От това следва, че там където инвестиционните разходи по опазването на околната среда не личат ясно в общите разходи, Комисията ще държи сметка за целите и прозрачните методи на изчисление: например стойността на технически сравнима инвестиция, която не дава същата степен на екологична защита.

Във всички случаи приемливите разходи трябва да се изчисляват нето върху печалбите, следващи от разширяването на капацитета, спестяванията, натрупани през първите пет години от живота на инвестицията и допълнителното помощно производство през петгодишния период ([4]).

За възстановяема енергия субсидираните инвестиционни разходи обикновено са извънредните разходи на предприятието, сравнени с тези в конвенционална енергийна централа със същия капацитет, в условията на ефективно енергопроизводство.

Там, където МСП се нагаждат към новите стандарти на Общността, приемливите разходи включват допълнителните инвестиции, необходими, за да се постигне равнището на екологична защита, налагано от тези стандарти.

Там, където предприятието се нагажда към националните стандарти, приети поради отсъствието на стандарти на Общността, приемливите разходи са съставени от допълнителните инвестиционни разходи, необходими, за да се постигне равнището на екологична защита, налагано от националните стандарти.

Там, където предприятието се нагажда към национални стандарти, по-стриктни от тези на Общността, или доброволно решава да подобри стандартите на Общността, приемливите разходи се състоят от допълнителни инвестиционни разходи, необходими да се постигне равнище на екологична защита, по-високо от равнището, налагано от стандартите на Общността. Инвестиционните разходи, направени, за да се постигне равнището на защита, налагано от стандартите на Общността, не са приемливи.

Там, където не съществуват стандарти, приемливите разходи са съставени от инвестиционните разходи, нужни за постигане на по-високо равнище на екологична защита от онова, което би(ха) постигнала/и предприятието/ята без екологична помощ.

([1]) Това облекчение не важи за случаите, при които държавата-членка отпуска инвестиционна помощ в съответствие с точка 32, трети параграф (размер на помощта до 100 % от приемливите разходи).

([2]) Препоръка на Комисията 96/280/ЕО от 3 април 1996 г. относно дефиницията за малки и средни предприятия (ОВ L 107, 30.4.1996 г., стр. 4).

([3]) Инвестиции от МСП могат да получават инвестиционна помощ по силата на Регламент (ЕО) № 70/2001 на Комисията от 12 януари 2001 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на държавната помощ за малките и средните предприятия (ОВ L 10, 13.1.2001 г., стр. 33).

([4]) Ако въпросните инвестиции се дават единствено за екологична защита без никакви други икономически облаги, при определянето на приемливите разходи не се прилага допълнително намаление.

Д.1.8. ***Рехабилитиране на замърсени промишлени площадки***

38. Настоящите Насоки могат ([1]) да обхванат и усилията на предприятията да поправят нанесените екологични щети, като рехабилитират замърсените промишлени площадки. Въпросните екологични щети могат да са нанесени на качеството на почвата или на повърхностните или подпочвени води ([2]).

Там, където лицето, виновно за замърсяването, е напълно идентифицирано, то трябва да финансира рехабилитацията, в съответствие с принципа „замърсителят плаща“ и държавна помощ не се отпуска. Под „лице, виновно за замърсяването“ се разбира лице, отговорно по законите, приложими във всяка държава-членка, без да се накърнява приемането на правила на Общността в материята.

Там, където лицето, виновно за замърсяването, не може да се определи или не може да бъде заставено да поеме щетите, помощ може да се отпусне на лицето, което отговаря за извършената работа ([3]).

Помощта за рехабилитация на замърсени промишлени площадки може да бъде в размер до 100 % от приемливите разходи плюс 15 % от работните разходи. Приемливите разходи са равни на работните разходи минус увеличението на цената на земята.

Общата сума на помощта при никакви обстоятелства не трябва да надвишава същинските разходи на предприятието.

Д.1.9. ***Преместване на предприятия***

39. Комисията е на мнение, че като правило преместването на предприятия на нови работни площадки не представлява екологична защита и поради това не може да даде право на помощ, предмет на настоящите Насоки.

Отпускането на помощ обаче може да се обоснове с това, че ако е в градски район или в някой от районите, попадащи в обсега на „Натура 2000“, предприятието закономерно предизвиква тежки замърсявания и поради това трябва да ѝ се помогне да се премести в по-подходящ район.

Едновременно трябва да се изпълнят следните критерии:

а) промяната на местоположението трябва да се диктува от съображения за екологична защита и да е резултат от административно или съдебно решение.

б) предприятието трябва да се съобразява с най-стриктните екологични стандарти, приложими на новия регион.

Предприятие, което отговаря на горните условия, може да получи инвестиционна помощ, в съответствие с точка 29. Прилагат се и разпоредбите на точка 35 относно даването на добавки на МСП.

За да се определи сумата на приемливите разходи, в случай на отпускане на помощ за преместване, Комисията ще вземе предвид печалбата от продажбата или наема на изоставената земя или фабрика, компенсацията, изплатена в случай за експроприация и разходите по купуване на земя или по строителството, или за купуване на нова фабрика със същия капацитет като този на изоставената. Може да се вземат предвид и всички други придобивки, свързани с преместването на фабриката, по-специално печалби от по-доброто използване на фабриката. Инвестициите, свързани с увеличаване на капацитета, могат и да не бъдат взети под внимание при изчисляването на приемливите разходи, според които се отпуска екологична помощ.

Ако административното или съдебното решение, нареждащо да се промени местоположението, е резултат от преждевременно прекъсване на договор за наемането на земята или постройките, всички наказания, наложени на предприятието за прекъсването на договора, могат да се вземат предвид при изчислението на приемливите разходи.

Д.1.10. ***Общи правила***

40. Инвестиционна помощ за подобряване на стандартите на Общността или за случаи, в които няма стандарти на Общността, може и да не бъде отпусната там, където такива подобрения просто ще приравнят предприятията със стандартите на Общността, които са вече приети, но не са влезли в сила. Предприятието може да получи помощ, за да се съобрази с националните стандарти, които са по-стриктни от тези на Общността или, ако стандарти на Общността не съществуват, само ако се съобразява с националните стандарти, спазвайки крайния срок, посочен в съответните национални мерки. Инвестициите, направени след тази дата, не се вземат предвид ([4]).

Д.2. Помощ за МСП за консултантски услуги в областта за екологията

41. Консултантските услуги играят важна роля в подпомагането на МСП по пътя към екологичната защита. Ето защо Комисията е на мнение, че в такъв случай помощ трябва да се отпусне съгласно разпоредбите на Регламент ЕО № 70/200138 ([5]).

([1]) Комисията би искала да подчертае, че рехабилитационната работа, извършена от обществените власти, не е посочена в член 87 от Договора. Проблемите на държавната помощ обаче могат да възникнат в случаите, в които след рехабилитацията земята е продадена на цена, по-ниска от пазарната.

([2]) Всички разходи, понесени от предприятието, в процеса на рехабилитацията на земята, независимо дали могат да бъдат показани като трайни активи в баланса, се смятат за преференциална инвестиция в случай на рехабилитация на замърсени работни площадки.

([3]) Не е задължително лицето, отговорно за извършване на работата, да е лицето, виновно за замърсяването в значението, в което този израз се употребява тук.

([4]) Правилата, очертани в тази точка, не противоречат на точка 28 за помощта за МСП.

([5]) Обяснено в бележка под линия 32.

Е.3. **Оперативна помощ**

Е.3.1. ***Правила, приложими към цялостната оперативна помощ за насърчаване на преработката на отпадъци и спестяване на енергия.***

42. При двата вида оперативна помощ важат следните правила:

а) помощ за преработката на отпадъци там, където тази преработка съответства на йерархическата класификация на принципите за преработка на отпадъци ([1]);

б) помощ при спестяването на енергия.

43. Там, където е доказано необходима, помощта трябва да бъде сведена стриктно до компенсиране на извънредните производствени разходи чрез сравняване с пазарните цени на съответните продукти или услуги ([2]). Такава помощ трябва също да бъде временна и, като общо правило, да намалява с времето, така че да се даде стимул цените гъвкаво да отразяват разходите.

44. Комисията е на мнение, че при нормални обстоятелства предприятията трябва да поемат разходите по преработката на отпадъците въз основа на принципа „замърсителят плаща“. Все пак, може да бъде необходима оперативна помощ там, където въведените национални стандарти са по-стриктни от приложимите стандарти на Общността или където национални стандарти са въведени при липса на общностни правила, поради което предприятията временно губят конкурентоспособността си на международно равнище.

Предприятията, получаващи оперативна помощ за преработка на промишлени или непромишлени отпадъци, трябва да финансират предоставената услуга съответно на обема отпадъци, които произвеждат, и/или разходите по преработката.

45. Оперативната помощ е с ограничен срок в рамките на пет години и обемът ѝ намалява „линейно“. Интензитетът ѝ може да достигне 100 % от извънредните разходи през първата година, а най-ниската в края на петата година да бъде нула.

46. В случаите на „ненамаляваща“ линейно помощ, нейният срок е ограничен в рамките на пет години, а интензивността не бива да надхвърля 50 % от извънредните разходи.

Д.3.2. ***Правила, приложими при всички видове оперативна помощ под формата на наталяване на данъци и освобождаване от данъци.***

47. Когато се приемат данъци върху даден вид дейности по опазването на околната среда, държавите-членки могат да решат, че им е нужно да предвидят разпоредби за временно освобождаване от данъци за определени предприятия, главно поради липсата на хармонизация на европейско равнище или поради временните рискове от загуба на конкурентоспособност на международно равнище. Общо взето, такова освобождаване представлява оперативна помощ по смисъла на член 87 от Договора за ЕО. При анализа на тези мерки трябва, между другото, да се провери дали данъците са резултат от решение на Общността или от автономно решение на държава-членка.

48. Ако данъкът се налага в резултат на автономно решение на държава-членка, съответните предприятия могат да имат затруднения при бързата си нагласа към новата данъчна тежест. При такива обстоятелства има оправдание за временно освобождаване от данъци, което да позволи на някои предприятия да се пригодят към новата ситуация.

49. Ако данъкът се налага в резултат от директива на Общността, съществуват два възможни сценария:

а) дадена държава-членка облага с данък дадени продукти в по-висок от минималния размер, залегнал в директивата на Общността, и предоставя облекчения на някои предприятия, които като резултат плащат данък в размер, който е по-нисък, но въпреки това поне равен на минималния размер, определен в директивата. Комисията е на мнение, че при тези обстоятелства временното облекчение може да бъде оправдано поради това, че ще даде на предприятията възможност да се нагодят към по-високото данъчно облагане и стимул да действат по по-природосъобразен спрямо околната среда начин;

б) държава-членка облага дадени продукти с минималния размер, определен в директивата на Общността, и предоставя облекчение на дадени предприятия, които по този начин се облагат с размер, по-нисък от минималния. Ако такова облекчение не е разрешено от въпросната директива, то ще представлява помощ, несъвместима с член 87 от Договора. Ако е разрешено от директивата, Комисията може да реши, че е съвместимо с член 87, доколкото е необходимо и не е в диспропорция с преследваните от Общността цели. Комисията изрично гарантира, че всяко такова облекчение е стриктно ограничено по време.

50. В общи линии обсъдените данъчни мерки би трябвало да представляват значителен принос в защитата на околната среда. Трябва да се внимава облекченията да не пречат, по естеството си, на изпълнението на общите преследвани цели.

([1]) Класификацията, дадена в стратегията на Общността за преработка на отпадъците (COM (96) 399 окончателен, 30.7.1996 г.). В случая Комисията припомня, че преработката на отпадъците е за Общността приоритет, целящ да се намалят рисковете за околната среда. Концепцията за преработка на отпадъците трябва да се разглежда от три ъгъла: повторно използване, преработка и извличане. Отпадъци, които по дефиниция съпътстват производството, трябва да бъдат преработвани и елиминирани чрез безопасни технологии.

([2]) Концепцията за производствените разходи трябва да се тълкува като нетната стойност на всяка помощ, но включваща нормално равнище на печалба.

51. Тези облекчения могат да представляват оперативна помощ, която може да бъде разрешена при следните условия:

1. Когато по екологични причини някоя държава-членка въвежда **нов данък** за определена дейност, или облага продукти, по отношение на които в Общността няма данъчна хармонизация или когато данъкът, предвиден от държавата-членка, надхвърля определения от законодателството на Общността данък, Комисията застъпва становището, че решенията за облекчения за период от десет години, без дегресивност, са оправдани в два случая:

а) тези облекчения зависят от заключенията на споразуменията между въпросните държави-членки и предприятията-получатели, при което предприятията или асоциациите на предприятия се задължават да изпълнят целите на опазването на околната среда през периода, за който се прилагат облекченията или когато предприятията сключат доброволни споразумения със същия ефект. Такива споразумения или начинания могат, между другото, да са свързани с намаляване на енергийното потребление или на емисиите, или с някоя друга екологична мярка. Същността на такива споразумения трябва бъде обект на преговори от страна на всяка държава-членка и преценена от Комисията, когато проектите за помощи ѝ бъдат съобщени. Държавите-членки трябва да осигурят стриктен мониторинг на изпълнението на задълженията, поети от предприятията или асоциациите на предприятия. Споразуменията, сключени между една държава-членка и съответните предприятия, трябва да посочват и наказателните споразумения, приложими, ако задълженията не се изпълняват.

Тези разпоредби се прилагат също и в случаите, в които една държава-членка подчинява намаляването на данъците на условия, които биха дали същия резултат като гореспоменатите споразумения или задължения;

б) облекченията не зависят непременно от споразумения между съответната държава-членка и предприятията-получатели, ако се изпълнят следните алтернативни условия:

— там, където намаляването засяга данък на Общността, сумата, фактически изплащана от предприятията след намалението, трябва да остане по-висока от минимума на Общността, за да имат предприятията мотив да подобряват екологичната си политика,

— там, където намалението засяга национален данък, наложен поради липса на данък на Общността, предприятията, ползващи намалението, трябва независимо от всичко да платят съществена част от националния данък.

2. Разпоредбите на точка 51.1 могат да се прилагат и към съществуващите данъци, ако едновременно се спазят следните две условия:

а) въпросният данък да въздейства осезаемо положително за опазването на околната среда;

б) изключенията за дадени предприятия могат да се правят, когато данъкът е приет или е станал необходим в резултат на съществена промяна в икономическите условия, поставили предприятията в особено трудно положение в условията на конкуренция. В последния случай размерът на намалението не може да надхвърля увеличението в разходите, дошло от промяната на икономическите условия. В момента, в който разходите престанат да растат, намалението не трябва да се прилага повече.

3. Държавите-членки могат също да насърчават развитието на процесите за производство на електроенергия от конвенционални енергийни източници като газ, които имат енергийна ефективност, много по-висока от придобитата чрез конвенционални производствени процеси. В подобни случаи, като се има предвид значението на подобни методи за опазване на околната среда и при положение, че използваната основна енергия значително намалява отрицателните ефекти в екологичната защита, Комисията застъпва становището, че пълното освобождаване от данъци може да е оправдано за период от пет години тогава, когато помощта е „недегресивна“. Могат да бъдат предоставяни и изключения за десет години, в съответствие с условията, посочени в точки 51.1 и 51.2.

52. Там, където съществуващият данък е значително увеличен и където дадената държава-членка застъпва становището, че някои предприятия имат нужда от изключения, по аналогия се прилагат условията за новите данъци, формулирани в точка 51.1.

53. Когато намаляването е направено за данък, нехармонизиран на Общностно равнище и когато националният данък е по-нисък или равен на минимума на Общността, Комисията е на мнение, че дългосрочните облекчения не
са оправдани. В този случай всички предоставени облекчения трябва да отговарят на условията, формулирани в точки 45 и 46, и във всеки случай трябва да бъдат обосновани с изрично разрешение за отклонение от минимума на Общността.

Във всички случаи на намаляване на данъци държавите-членки могат, в съответствие с точки 45 и 46, да предоставят оперативна помощ.

Д.3.3. *Правила, приложими за оперативната помощ за възобновяеми енергийни източници*

54. Що се отнася до производството на енергия от възобновяеми източници, оперативна помощ обикновено ще бъде разрешавана по реда на настоящите Насоки.

55. Комисията е на мнение, че такава помощ се отпуска за специални случаи, в които тези енергийни източници трудно се конкурират с конвенционалните. Трябва да се има пред вид също така, че политиката на Общността е да насърчава разработването на тези енергийни източници именно с оглед на екологичните нужди. Помощ може да е необходима, по-специално, където съществуващите технически процеси не позволяват енергията да се произвежда при разходи за единица енергия, сравними с тези от конвенционалните източници.

56. Оперативната помощ тук може да се обоснове с необходимостта да се компенсира разликата между разходите по енергопроизводство от възобновяеми енергийни източници и пазарната цена на тази енергия. Формата на такава помощ може да варира в зависимост от вида на използваната енергия и помощните механизми, изработени от държавата-членка. Нещо повече, когато се проучват отделните случаи, Комисията ще държи сметка за конкурентната позиция на всеки от употребяваните видове енергия.

57. Държавите-членки могат да отпускат помощ за възобновяеми енергийни източници, както следва:

Д.3.3.1. *Опция 1*

58. В областта на възобновяемите енергии инвестиционните разходи за единица произведена енергия са особено високи и, общо взето, съставляват съществена част от разходите на предприятията, поради което предприятията не са в състояние да излизат с конкурентни цени на пазарите, на които продават енергия.

59. За да не се подценява тази бариера между пазара и достъпа до него при използването на възобновяеми енергии, държавите-членки могат да отпуснат помощ, за да компенсират разликата между производствените разходи на възобновяемата енергия и пазарната цена на съответния вид енергия. В такъв случай оперативната помощ може да се отпусне само при износване на машините. Помощ за допълнително произведена енергия не се отпуска. Помощта обаче може да осигури задоволителна печалба върху капитала, ако държавите-членки са в състояние да докажат, че това е абсолютно необходимо, предвид ниската конкурентоспособност на някои възобновяеми енергийни източници.

При определянето на размера на оперативната помощ, трябва да се държи сметка за всяка инвестиционна помощ, отпусната на въпросното предприятие за новата фабрика.

Когато оповестяват схемите за помощ пред Комисията, държавите-членки трябва да прецизират помощните механизми, и по-специално методите за изчисляване размера на помощта. Ако Комисията одобри схемата, държавата-членка трябва да приложи тези механизми и изчислителни методи при отпускането на помощ на предприятия.

60. За разлика от повечето други възобновяеми енергийни източници, биомасата налага сравнително по-ниски инвестиции, но при по-високи оперативни разходи. Ето защо Комисията може да допусне оперативната помощ да надхвърли размера на инвестицията в случаите, в които държавите-членки могат да докажат, че общите разходи на предприятията, след износването на съоръженията, са все още по-високи от пазарните цени на енергията.

Д.3.3.2. *Опция 2*

61. Държавите-членки могат да отпускат помощ за възобновяеми енергийни източници, като използват пазарни механизми като зелени сертификати или търгове. Тези системи позволяват всички производители, използващи възобновяеми енергийни източници, да се облагодетелстват непряко от гарантираното търсене на произведената от тях енергия, на цена по-висока от пазарната цена на конвенционалната енергия. Цената на тези зелени сертификати не е определена предварително, а зависи от търсенето и предлагането.

62. Там, където представляват държавна помощ, тези системи могат да бъдат разрешени от Комисията, ако държавите-членки докажат, че помощта е важна за гарантирането на жизнеспособността на енергията от възобновяеми източници, не води до обща свръхкомпенсация за възобновяемите енергии и не пречи на производителите на енергия от възобновяеми източници да бъдат по-конкурентоспособни. С цел да се установи дали тези критерии са изпълнени, Комисията възнамерява да разреши тези системи за отпускане на помощ за период от десет години, след който ще трябва да се прецени дали помощните мерки трябва да бъдат продължени.

Д.3.3.3. *Опция 3*

63. Държавите-членки могат да отпуснат оперативна помощ за нови съоръжения, произвеждащи енергия от възобновяеми източници, която помощ ще бъде изчислена на основата на спестените външни разходи. Това са екологичните разходи, които обществото ще трябва да поеме, ако същият обем енергия се произведе с производствени съоръжения, оперирaщи с конвенционални форми на енергия. Те ще бъдат изчислени на основата на разликата между, от една страна, външните разходи, направени и неплатени от производителите на енергия от възобновяеми източници, и, от друга страна, външните разходи, направени и неплатени от производители на енергия от невъзобновяеми енергийни източници. За да се направят тези изчисления, държавата-членка ще трябва да използва изчислителен метод, който е международно признат и е съобщен на Комисията. Методът ще трябва да предостави освен всичко друго обоснован и количествен сравнителен анализ на разходите заедно с оценка за външните разходи на конкурентите енергийни производители, така че да се покаже, че помощта наистина компенсира неплатените външни разходи.

Във всеки случай, размерът на помощта така оказана на производителите на енергия от възобновяеми източници, не трябва да надвишава 0.05 EUR на kWh.

Нещо повече, предприятията трябва да реинвестират във възобновяеми енергийни източници помощта, отпусната на производителите, която надвишава по размер помощта по опция 1. Комисията ще вземе предвид дали тази дейност също трябва да се подкрепи с държавна помощ.

64. Ако опция 3 отговаря на общите правила за конкуренцията, Комисията трябва да е сигурна, че помощта не води до нарушаване на конкуренцията в ущърб на общия интерес. С други думи, Комисията трябва да е сигурна, че чрез помощта ще се постигне действително общо увеличение на използването на възобновяеми енергийни източници, за сметка на конвенционалните енергийни източници, а не просто прехвърляне на пазарни дялове между възобновяемите енергийни източници. Ето защо трябва да се изпълнят следните условия:

— помощта, отпусната по тази опция, трябва да е част от схема, която поставя на равна основа предприятията, работещи с възобновяеми енергийни източници;

— схемата трябва да гарантира, че помощта се отпуска без дискриминация между предприятията, произвеждащи еднакъв вид енергия от възобновяеми източници;

— схемата трябва да се преразглежда от Комисията всеки пет години.

Д.3.3.4. *Опция 4*

65. Държавите-членки могат да отпускат оперативна помощ, в съответствие с общите правила, регулиращи такава помощ, в точки 45 и 46.

Д.3.4. *Правила, приложими към оперативната помощ за комбинирано производство на електро- и топлоенергия*

66. Комисията е на мнение, че оперативната помощ за комбинирано производство на електро- и топлоенергия може да се обоснове, ако се докаже, че са изпълнени условията, формулирани в точка 31. Такава помощ може да се отпусне на предприятия, които разпределят електро- и топлоенергията сред населението, при което разходите за производство на тази енергия надхвърлят пазарната ѝ цена. При сходни условия оперативна помощ може да се отпусне, в съответствие с правилата, посочени в точки от 58 до 65. Решението дали такава помощ е от съществено значение трябва да се базира върху разходите и доходите, произтичащи от производството и продажбата на електро- или топлоенергия.

67. Оперативната помощ може да се отпуска при същите условия, както при промишленото използване на комбинираното производство на електро- и топлоенергия, когато може да се докаже, че производствените разходи на единица енергия, произведена чрез този метод, надхвърлят пазарната цена на единица конвенционална енергия. Производствената цена може да включва нормалната възвращаемост на капитала, но всички печалби на предприятието от топлопроизводство трябва да бъдат отчислени от производствените разходи.

Е. ПОЛИТИКИ, МЕРКИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПАРНИКОВИТЕ ГАЗОВЕ

68. Протоколът от Киото, подписан от държавите-членки и от Общността, предвижда страните да ограничат или намалят емисиите на парникови газове между 2008 г. и 2012 г. За Общността като цяло целта е емисиите на парникови газове да се намалят с 8 % от равнището през 1990 г.

69. Държавите-членки и Общността, като страни по протокола, ще трябва да осъществят това намаление на емисиите на парников газ чрез обща и координирана политика и мерки ([1]), включително икономически инструменти, а и чрез инструментите, формулирани в текста на Протокола от Киото, а именно контрол върху международните емисии, съвместно прилагане и механизъм на чисто развитие.

70. При липса на правила на Общността в тази област и без да се накърнява правото на Комисията на инициатива за предлагането на такива правила, всяка държава-членка трябва да формулира политиката, мерките и инструментите, които иска да приеме, за да изпълни целите, набелязани в Протокола от Киото.

71. Комисията е на мнение, че някои от мерките, приети от държавите-членки, в съответствие с посочените в протокола цели, биха могли да се смятат за държавна помощ, но че е все още твърде рано да се формулират условията за разрешаване на такава помощ.

Ж. ОСНОВАНИЯ ЗА ИЗКЛЮЧЕНИЯ ЗА ВСИЧКИ ПРОЕКТИ, РАЗГЛЕДАНИ ОТ КОМИСИЯТА

72. В зависимост от ограниченията и условията, формулирани в настоящите Насоки, екологичната помощ ще бъде разрешена от Комисията съгласно член 87, параграф 3, буква в) от Договора на Комисията за „помощ за улесняване развитието на определен вид икономически дейности или райони, в които тази помощ няма да се отрази неблагоприятно върху условията на търговия и да противоречи на общия интерес“.

73. Помощ за насърчаване осъществяването на важни проекти от общоевропейски интерес, които представляват екологични приоритети и често ще влияят благоприятно и извън границите на държавите-членки, може да бъде разрешена съгласно условията в член 87, параграф 3, буква б) от Договора за ЕО. Трябва обаче помощта да е необходима, за да продължи даденият проект и самият проект трябва да бъде специфичен, добре обоснован и количествено важен и да представлява съществен и недвусмислен принос към общоевропейския интерес. Когато гореспоменатото изключение се прилага, Комисията може да даде разрешение за помощ в по-големи размери от границите, залегнали за помощта, разрешена в съответствие с член 87, параграф 3, буква б).

З. ПРИПОКРИВАЩА СЕ ПОМОЩ ОТ РАЗЛИЧНИ ИЗТОЧНИЦИ

74. Таваните на оказваната помощ, посочени в настоящите Насоки, са приложими, независимо от това дали въпросната помощ се отпуска изцяло или частично от държавни източници или от източници на Общността. Помощта, разрешена съгласно настоящите Насоки, не може да бъде съчетана с други форми на държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора, или с други форми на финансиране от Общността, ако такова припокриване води до интензивност на помощта, по-висока от посочената в настоящите Насоки.

([1]) За подробности по общата и координирана политика и мерки виж по-специално „Подготовка за прилагането на Протокола от Киото“ (COM (1999) 230, 19.5.1999 г.).

В случай, че помощта служи за различни цели и включва еднакви приемливите разходи, се прилага най-благоприятният таван.

И. „ПОДХОДЯЩИ МЕРКИ“ ПО СМИСЪЛА НА ЧЛЕН 88, ПАРАГРАФ 1 ОТ ДОГОВОРА ЗА ЕО

75. Действайки съгласно член 88, параграф 1 от Договора, Комисията ще предложи на държавите-членки следните подходящи мерки, съответни на съществуващите в тях системи за помощ.

76. За да може да прецени всички съществени обеми на помощ, отпускана съгласно разрешени схеми и да реши дали такава помощ е съвместима с Общия пазар, Комисията ще предложи,като подходяща мярка по член 88, параграф 1 на Договора, държавите-членки да я уведомяват предварително за всеки отделен случай на инвестиционна помощ, отпусната по силата на разрешена схема, където приемливите разходи надхвърлят 25 милиона EUR и където помощта надхвърля брутния грант, равен на 5 милиона EUR. Уведомяването трябва да става чрез формуляр, образец на който е показан в приложението.

77. Комисията ще предложи също, като подходяща мярка по член 88, параграф 1, държавите-членки да пригодят съществуващите си схеми за екологична помощ към настоящите Насоки преди 1 януари 2002 г.

78. Комисията ще поиска от държавите-членки да потвърдят в срок от един месец от получаването на предложените мерки, споменати в точки 75 и 77, че са съгласни с предложенията. При липса на отговор, Комисията ще приеме, че съответната държава-членка не е съгласна.

79. Комисията иска да подчертае, че като се изключи помощта, класифицирана като *de minimis* по силата на Регламент (ЕО) № 69/2001 на Комисията [1], настоящите Насоки не засягат задължението, произтичащо за държавите-членки от член 88, параграф 3 на Договора, да обявяват всяка схема за помощ, всяка промяна в тези схеми и всяка индивидуална помощ, отпусната на предприятията извън рамката на разрешените схеми.

80. Комисията ще гарантира, че всяко разрешение за бъдещи схеми ще съответства на настоящите Насоки.

Й. ПРИЛОЖЕНИЕ НА НАСОКИТЕ

81. Настоящите насоки ще станат приложими след публикуването им в *Официален вестник на Европейските общности*. Те ще престанат да се прилагат на 31 декември 2007 г. След консултация с държавите-членки Комисията има право да ги измени преди тази дата въз основа на важно съображение, свързано с политиката на конкуренция или политиката по опазване на околната среда или за да се съобрази с друга политика на Общността или с международни задължения.

82. Комисията ще приложи настоящите Насоки към всички обявени проекти, във връзка с които от нея се иска да вземе решение след публикуването на Насоките в *Официален вестник на Европейските общности*, дори в случаи, в които проектите са обявени преди публикуването им.

В случай на необявена помощ, Комисията ще прилага:

а) настоящите Насоки, ако помощта е отпусната след публикуването им в *Официален вестник на Европейските общности;*

б) действащите Насоки, ако помощта се отпуска за всички останали случаи.

К. ИНТЕГРИРАНЕ НА ПОЛИТИКАТА ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ДРУГИ НАСОКИ ЗА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

83. Член 6 от Договора посочва, че:

> „Изискванията за екологична защита трябва да бъдат включени в дефиницията и приложението на политиката и дейността на Общността, споменати в член 3, особено във връзка с насърчаването на устойчивото развитие“.

Когато приема или ревизира други насоки на Общността или рамки на държавната помощ, Комисията трябва да определи как тези изисквания най-добре ще бъдат взети предвид. Комисията трябва също да изследва, дали не би било подходящо да изисква от държавите-членки да представят проучвания върху екологичния ефект при всяко уведомление относно съществен проект за помощ, независимо за какъв сектор се отнася.

---

[1] ОВ L 10, 13.1.2001 г., стр. 30.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ ОБИКНОВЕНО СЕ ДАВА ПРИ ОБЯВЯВАНЕТО НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ ЗА ЕКОЛОГИЧНИ ЦЕЛИ ПО СИЛАТА НА ЧЛЕН 88, ПАРАГРАФ 3 ОТ ДОГОВОРА

(Схеми, отделни случаи на помощ, отпускани по някоя от одобрените схеми, единични помощни мерки).

Прилага се към общия въпросник в Раздел А от Приложение II към писмото на Комисията до държавите-членки от 2 август 1995 г. за уведомленията и за стандартните годишни доклади:

1. Цели

   Подробно описание на целите, на мярката и вида екологична защита, която трябва да се постигне.

2. Описание на мярката

   Подробно описание на мярката и получателите.

   Описание на пълната стойност на инвестициите и на приемливите разходи.

   Ако въпросната мярка вече се е прилагала в миналото, какви екологични резултати са били постигнати?

   Ако мярката е нова, какви екологични резултати се очакват и за какъв период?

   Ако помощта се отпуска за подобряване на стандартите, кои са приложимите стандарти и по какъв начин мярката позволява да се постигне съществено по-високо равнище на екологична защита?

   Ако помощта ще се отпуска при липса на задължителни стандарти, моля дайте подробно описание на методите.